

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr., és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. belyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.

Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz., és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Wollzeile 9-dik sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÉVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 „

Pest, február 19.

(D. L.) Négy nap óta az oktatásügyi ministerium költségvetése van napirenden, de még az általános vita sem ért véget. Daczára azonban e látszólagos idő-vesztésnek: a most felszinen levő vitát, ha nem is jelen eredményeivel, de elvi követelményeinél fogva, egyik legnagyobb horderejű harcznak tekinthetjük, melynek győzelme a világosság diadala lesz a sötétség fölött.

A 15-diki ülés mintegy az előjátékot képezé, Ludvig azon határozati javaslata lévén napi renden, mely szerint az egyházi javak intercalaris jövedelmei az állam pénztárába folyjanak. E javaslat ugyan ezuttal elejtetett, de nem végkép, mert — Ghyczy indítványa folytán — tárgyalásra lőn kitűzve akkorra, midőn a miniszter ígérete szerint e jövedelmekre vonatkozó törvényjavaslat benyújtatik és tárgyalva lesz.

Magát a költségvetési általános vitát, a 16-diki ülésben, Ghyczy Kálmán (katholikus) nyitotta meg, s harcát nem annyira a miniszterium, mint a most szervezkedő kath. autonómia ellen küzdötte ki, erős logikával mutatván ki feltékenységének alapos voltát azon esetre, ha a magasabb nevelés ügye — az autonómia ál-szabadelvűsködő leple alatt — a kath. egyháznak, illetőleg klérusnak kezében maradna. Beszédének másik része, mely szerint a miniszter az országos nevelési alapokat az autonómia szervezendő kath. egyháznak akarná — az országgyűlés tudta nélkül — kiadni: a miniszter nyilatkozata által meg lőn czáfolva, — s midőn e nyilatkozás által teljesen meg vagyunk nyugtatva az országos alapoknak az ország akaratja szerint való fölhasználtatásáról: lehetetlen, hogy igazat ne adjunk Ghyczynek amaz előbbi tételében, mely szerint a kath. autonómia eddigi inscenizációja méltó aggodalmat kelthet a szabad gondolkodás és felvilágosodás minden igaz barátjában, miután ama szervezkedést az eddig történetek szerint, nem az egész egyház, nem maga a nép, hanem csakis a klérus és feltétlen hívei hajtják végre.

Sőt talán egy lépéssel tovább is lehetne menni Ghyczinél, s kimondani határozottan, hogy az autonómia, úgy a mint az a protestáns egyház kebelében él és érvényben vaa; a kath. egyházban fogalmilag lehetlen, miután a kath. vallás hitcikkelye tiltakozik az ellen, hogy a laos és a kleros valaha egy rangba léphessen, a hitcikkelyen pedig az országgyűlésnek sincs joga változtatni. Látni való tehát, hogy míg a kath. egyház katolikus egyház lesz: a „szabad egyház“ elve a „szabad klérus“ elvévé változik át, épen ama hitcikkely következtében.

A miniszter a 17-iki ülésben választott Ghyczynek s másoknak. A nevelési alapokra nézt tett nyilatkozatát már fentebb érintém, s ez teljesen megnyugtató. A kath. klérusnak a felsőbb nevelésre gyakorolható befolyását ellensúlyozva látja a tanszabadságban, s ebben igaza van, bár mi, részünkről, még hatályosabb ellensúlyt óhajtánk. — Hatásos beszédének fénypontját azonban miedenesetre azon részlet képezé, melyben a népnevelés lassu fejlődésének okait fejtegeti, s elragadó szónoki erővel festi saját helyzetét, ki még csak reménnyel sem kecsgetheti magát, hogy az általa elhintett magvaknak gyümölcsét láthassa.

A tegnapi ülés is mind ez általánoságok körében forgott, melyek ugyan tényleges eredményre nem vezetnek, de az eszmék tisztázása által tagadhatlan horderővel bírnak, az újabb kor eme legnehezebb kérdésére nézve, értem az állam és egyház viszonyának meghatározását.

A mai ülés a mentelmi bizottság véleményének (Rákoczi, Berzenczei és Miletics kiadatása) tárgyalására lesz szentelve, s ha még idő marad: a költségvetési vita folytatattatik.

Örvendetes hírkép írhatom, hogy a szedő-strike végvonaglásában van már s rövid napok alatt egész lapokat vesznek önök.

A miniszter-változási hírek megint elhallgattak szépen.

Maros-Vásárhely sz. k. város képviselőtestületének fölrata, a szesz-megdíjaztatás ügyében.

Nagyméltóságu Belügyminiszter Ur!

(Folytatás.)

Az árverelés ideje alatt együttülő v. képviselőtestület, tekintve Nagyméltóságod egyenes rendeletét és az ügy sürgősségét, mely szerint mindennapi késedelem a város tetemes anyagi kárát okozná; tekintve továbbá azon körülményt, hogy az árverelés eredményét akkor meghiusított ok későbbben is meglenne: elhatározta, hogy a pálinka és szesz megdíjaztatását egy évre keblileg maga kezelteti: mind azért, mert a halasztás által véteknek tartá vala a közönség megkárosítását, — mind azért, mert ez az egyetlen mód biztos tudomást szerezni a felől: mennyi a haszonvét valódi jövedelme, hogy egy későbbi haszonbérbe adás alkalmával, az ár megvásárlásánál, határozott adatra lehessen támaszkodni.

A keblileg kezelés felől hozott képviselőtestületi határozatról Nagyméltóságod azonnal értesítettett táviratilag.

A f. év jan. 4-én életbeléptetett városi szesz-megdíjaztatás keblileg kezelése a következő tényezők által fogantatosított: a v. képviselőtestület kebeléből választott 9 tagu bizottmány vezeti, a képviselőtestület iránti felelősség és havonkénti számolás mellett, minden belfogyasztásra szánt szesz avagy pálinka megdíjaztatását, rendelkezésre állván 4 negyed-biztos és 10 pandur, kik a csempészetet ép oly módon gátolják és ellenőrzik s ugyanazon büntetésekkel sújtják, mint az a Nagyméltóságod által helyben hagyott árverezési feltételekben a leendő haszonbérbe jávára biztosítva volt.

A megdíjaztatás életbeléptetését azonban természetesen megelőzte a város területén létező összes szesz és pálinka mennyiség fölvétele, és a korcsmákban való oly czélú lepecsételése, hogy a fogyasztásra szánt mennyiségért fizetett díj letétele után a kezelőbizottság által a belfogyasztásra utalványoztathassék.

Ha a képviselőtestület nem tréfát akart üzni, hanem a Nagyméltóságod kegyelmes engedélyének valóban és pedig a város anyagi hasznára szolgáló érvényt kívánt szerezni: ez első instántiában való szesz fölvételt, illetőleg szesz-lepecsételést teljességgel nem mellőzhette, ellenesetben a le nem zárolt szesz megdíjaztatlan árusítatván el, e lezárolás pedig csak azon néhány pillanatig tartván, míg az illető belfogyasztásra eladó az e végre berendezett hivatali helyiségben utalványt vesz avagy vált, ezáltal sem üzletében, sem polgári jogaiban több sérelmet nem szenvedvén, mint a mennyit maga Nagyméltóságod kegyelmes engedélye a megdíjaztatásra vonatkozólag, a város minden egyes polgárára rótt, a kivitelt nézt pedig épen semmi nehézség nem tétetett.

Hogy ez teher: tagadhatlan; e város teljes tudatában volt e magára vállalt tehernek, akkor, a midőn a belfogyasztott szeszre díjt szabott, illetőleg készen nyilatkozott, hogy a város kilátásba helyezett anyagi emelkedésének előnyeért, megdíjazott szesz és pálinkát fogyaszt ezután, jól tudván, hogy áldozatok nélkül a közjó emelkedése soha, sehol el nem érhetetett. De e város annak is teljes tudatában van, hogy ez

áldozatot egyedül és kizárólag csak is önmaga hozta magának és senki más az által nem érintetik. Mert a város polgársága az, ki a befogyasztott szesz áremelkedése által, akár közvetlenül, mint fogyasztó, akár közvetve, mint dolgoztató és vásárló, érdekelve van. Mert sem a szesz-áruló, sem a szesz-termelő nem maga fizeti e díjt, hanem fizetik a fogyasztók, maga a város, — míg ellenben a szesz-kivitel e megdíjaztatás által legkevésbé sincs érintve, a mint az Nagyméltóságod engedélyéből természetesen következik.

A körülmények ilyes földerítése után immár idején látjuk, hogy áttérjünk azon panaszokat írat helyes világításba való helyezésére, melyet a ns. Belügyminisztériumhoz Baruch Jeremiás helybeli szesz-gyártulajdonos nyújtott be, s melyet Nagyméltóságod idei jan. 12-én kelt 474. számú kegyelmes leirata mellett küldött meg e ns. város közönségéhez megválaszolás végett; mielőtt azonban ezt tennők: szükségesnek látjuk Nagyméltóságodat azon bánásmódról is értesíteni, melyben épen Baruch Jeremiás részesült a szesz-díjazási bizottság részéről.

Baruch Jeremiás nem elégedett meg az árverezés alattomos meghiusításával, hanem a kebléi kezelés népszerűtlenné tételére is minden követ megmozdított, s nem csak, hogy ezt tévé, hanem ellene fenyegetőzött, hogy ha e megdíjaztatás fogadtatására rá, illetőleg gyári helyiségére is kiterjesztetik: ő szesz-termelését meg fogja szüntetni, miből a városra egy bár minden igazság nélkül szűkölködő, de azért mégis terhes és kellemetlen pör háromolhatott volna. A kezelő-bizottság nem is pécsettelt Baruch Jeremiás szesz-gyárában, hol több mint 70 hordó szesz létezett; — csupán a város közepén fekvő korcsomájában fogadtatott két hordó szeszre nézve azon intézkedéseket, melyek a megletező szesz mennyiség nyilvántartására a városi minden árudában végrehajtottak. Sőt tovább ment a kezelő-bizottság akkor, a midőn azon Baruch Jeremiás által önkényűleg megszabott 1 fnt 40 krnyi napidíjba belényugodott, melyet Baruch Jeremiás házi cselédjeinek és gyári munkásainak általa kiszolgáltatott pálinka fogyasztási díjában 8 napig önkényesen fizetett, akkor azonban e fizetést nem csak megtagadta, de sőt többször kihívólag izengetett a kezelő-bizottságnak, hogy járuljon hozzá, mert gyárában — hol több, mint 100 ember dolgozik — megdíjazatlan pálinka fogyasztatik, s így ő a csempészet büntetésében elmarasztaltatható. A kezelő-bizottság azonban óvakodott Baruch Jeremiás kivetett hálójába lépni, s ezáltal akár csak igazságtalan ürügyet

is szolgáltatni számára, hogy szesz-gyártását — a fa rendkívüli magas árra, vagy más számítás miatt — megszüntetvén: a magas kincstár előtt a bizottságot avagy a várost vádolja be, mint a szeszgyártás megakadályoztatóját. A bizottmány meglegedett a val, hogy jegyzőkönyvileg kimondta Baruch Jeremiás ellen a csempészet büntetésében való elmarasztalást, az általa eleinte önkényesen fizetett fogyasztási díj erejéig, Nagyméltóságodtól várva ezuttal hathatós közbelépését, mely egyedül képes kegyes engedélyezésének e részről érvényt szerezni, ellen esetben a megdíjaztatási engedély csak írott malaszt, de nem tényleges hasznát nyújt adomány lévén.

Ezek után bátrak vagyunk Baruch Jeremiás panaszos kérvényére megjegyzéseinket pontonként megtenni.

Baruch Jeremiás azt mondja hivatolt panasz-leveleiben, hogy „egész befolyásával karolta föl a város ezen (megdíjazásra vonatkozó) kezdeményezését, s hálás örömmel fogadta Nagyméltóságod erre vonatkozó kegyes engedélyét.”

Hogy mily „befolyást” gyakorolt Baruch Jeremiás ez egész ügyre: már fentebb érintők; egyébiránt arra semmi nemű jogosult befolyása nem is lehetett. miután — mint nem városi képviselőnek — tere sem lehetett ezen u. n. befolyás érvényesítésére; — és, hogy mily „hálás örömmel fogadta Nagyméltóságod kegyes engedélyét” — mutatja ép e panaszlevele, mutatja érintett magatartása, mutatja azon megbotránkoztatató eljárása, melylyel jelenleg ikeket hozdotat szét a városon — saját emberei által, kik a városon létező baloldal korteseiből telnek ki — s a vagyonatlan és így könnyen hajlítható nép közt aláírásokat szerez egy folyamodvány számára, mely a megdíjaztatás eltörlését célozza Nagyméltóságod által. Ez ikeket ugyan egyetlen városi képviselő, egyetlen józanértelmű és életű polgár sem írja alá, de az alsóbb rendűek közül — jó és rossz móddal — természetesen akadnak félrevezethetők, a mint, hogy az új terhek hordozása ellen mindig is fognak akadni felszólalók. Mig ellenben — s ezt polgári nemes büszkeséggel hangoztatjuk — voltak polgáraink és képviselőink közül többen az iv aláírásával megkísértve, kik akonban, dacára, hogy a jelenlegi uralkodó párt politikáját nem osztják: még is meg tudták különböztetni e kebléi ügyet és a város érdekét a politikai elvi kérdéstől, s nem engedték magukat fölhasználni az ellenzékeskedés báránybőrbe öltözött önérdék számára. Tudjuk ugyan, hogy Nagyméltóságod nem engedi magát e fölterjesztendő ellen-petitió által előbb adott szavától eltéríteni, de szükségesnek

tartók e körülmény fölemlítését annak kimutatására, hogy Baruch Jeremiás mily „hálás örömmel fogadta Nagyméltóságod e kegyes engedélyét.”

(Folytatjuk.)

Három lépvessző, melyekre nem akarnak reászállni a madarak.

(Folytatás és vége.)

Ott voltunk a Passage románban S. L. barátom szállásán, hárman hat szem között, s valóban jó volt, hogy az ellentáborból is nem volt ott egy negyedik, a ki láthatta volna, a mi huszár barátunk feldult arcát, mert örömeben kiugrott volna a bőréből, hogy felfedezte a bukaresti rebellis magyar komitét. Hátha még az látott volna ekkor minket, a ki ezeket a szép leveleket írta volt hozzánk?! Az már bizonyosan számlálta volna markában az aranyokat, a melyeket fáradsága jutalmául remélt.

De miért is döbbsentett meg minket s főleg egy öreg huszárt, a ki oly sokszor látta maga felé repülni a golyók szárnyain a halált, egy honvédszázadosnak ilyen bizalmas hangon írt levele? Volt-e valóban magyar rebellis komité azon időben Bukarestben s mi voltunk-e annak tagjai?

Az első kérdésre könnyű a felelet. Előtünk lebegett azon bukaresti magyar honfiak és honleányok szomorú példája, kik az előtt néhány évvel a magyar menekültek pártfogásáért, oly keményen bűnhődtek volt. — Ugy tetszett, mintha hallottuk volna a boldogult Boros István jalkiáltásait, kit az akkori osztrák foglaló sereg főnökei idején a román policzián halálra verettek, azért, hogy miért nem tudja megmondani, hogy hol vannak Mak és Berzenczey? — Tudtuk, hogy a román atyafiak pártfogásában nem sokat bízhatunk és a mi legfőbb: meggyőződöttünk a felől, hogy van egy láthatatlan szellem, a mely hiszi, hogy van Bukarestben magyar rebellis komité, s a gonosz szellem minket tart ezen komité tagjainak, minket szemelt ki újabb áldozatának.

A második kérdésre még könnyebb a felelet Bukarestben, ilyen forradalmi bizottmány, a mely valakinek szolgálatában állott volna s valakitől e célra pénzt vett volna, nem létezett. Mi ezt legjobban tudtuk, de igen azt is, hogy ezt nekünk olyan könnyen nem fogják elhinni, főleg, ha a kivetett törbe egyszer belemegyünk.

ogyas szobájában életre téríték. A mit még mondandó vagyok: az inkább a sejtélem és a következtetés dolga, de — a szó szoros értelmében — nem tén y.

Legelőbb is el kell mondanom, hogy az orvosnövendék — csodálatos és kimagyarázhatlan módon — az igazat találta el, midőn azt gyanította, hogy Holliday Ártur el akarja venni ama fiatal nőt, ki neki a tájképet ajándékozta. Az előbb elbeszéltem események után alig egy évvel csakugyan meg is esett a házasság. Az új pár a szomszédságba telepedett le, közel oda, hol én akkor gyakorlatom folytatam. Jelen valék az esküvőn s egészen elbámultam, midőn tapasztaltam, hogy Ártur feltűnőleg zárkózott irányban, mind házassága előtt, mind azután, a fiatal nő korábbi viszonyára nézt. Csak is egyszer szólt róla, midőn magunkban valánk, s akkor is csak annyit mondott, hogy neje ez ügyben mindazt megtette, mit az illem s becsület megkíván, és hogy ama viszony a nő szüleinek teljes beleegyezésével bontott föl. Ennél többet soha sem hallottam az ügyről. Három év folytán boldogul éltek egymással. Ez idő eltelté után először mutatkoztak komoly jelei Mrs. Holliday Árturné veszélyes bajának, mely egy hosszú, sorvasztó, reménytelen betegségben tört ki. Mindvégig én gyógyítottam. Már egészséges korában is jó barátok valánk s betegsége még közelebb hozott bennünket egymáshoz. Sokszor hosszas és érdekes társalgást folytatánk, az enyhület időközben, midőn kevésbé szenvedett. Egy ily beszélgetés tartalmát röviden leirom, önökre bízván, hogy belátásuk szerénti következtetést vonjanak belőle.

(Vége következik.)

TÁRCZA.

A háló-társ.

(Elbeszélés.)

Dikens Károly „Household Words” angol folyóirataól

(Folytatás.)

Mielőtt a fiatal Holliday felelhetett volna; a beteg hozzámfordult s susogva mondá: „most hát a rendelvényeket.” Ez időtől fogva, ha szólt is Árturhoz: nem nézett rá.

Midőn a rendelvényt megírtam: átolvasta, helyeslőleg intett fejével, s rögtön rá aval lepett meg mindkettőnk, hogy jó éjt kívánt. Ajánlottam, hogy viraszok mellett, de ő fejét rázta. Ártur is ugyanezen ajálatot tévé, de ő csak röviden annyit felelt — arcát félrefordítva, — hogy „nem.” En erősködtem, hogy valakit itt kell hagynunk, viraszotani, mire ő — látván, hogy nem tágitok — belenyugodott, hogy a fogadói szolgálja maradjon mellette.

„Köszönöm mindkettőjöknek,” szolt, midőn indulánk. „Még egy végső szívességre kérem — nem önt, doktor ur, hanem Mr. Hollidayt.” Szemei, mig ezt mondta, folyton rajtam csüggtek s egyszer sem pillantottak Árturra. „Arra kérem Mr. Hollidayt, hogy azokról, mik e szobában történtek, s az ejtett szavakról, senkinek említést ne tegyen, s legkevésbé atyjának. Könyörgök, hogy temessen el emlékébe ugy, a mint én, ránézve legalább, szeretném, hogy siromba legyen temetve, Okaimat e nagy kérésre nézve, el nem mondhatom. Csak könyörögni tudok, hogy meg ne tagadja tőlem ezt.”

Hangja most először remegett s arcát vánkosaiba rejté. Ártur, teljesen megzavarodva, ígérte meg a kérés betöltését. Távozáuk s én a fiatal Hollidayt barátom házába vezettem, feltéve magamban, hogy visszamegyek a fogadóba, hogy az orvosnövendék lássam még egyszer, mielőtt távoznék.

Nyolcz óraker vissza tértem a fogadóba, szándékosan föl sem ébresztvén Árturt, ki a mult éj fáradaimait egyik barátom nyugágyán pihente ki. Mihelyt hálózobámba tértem volt: oly gyanum támodt, mely arra határozott, hogy — ha tehetem — meggátoljam Holliday találkozását az idegennel, kinek életét megmentette. Már fentebb is jeleztem bizonyos híreket és botrányokat melyeket Ártur atyjának fiatal koráról hallottam vala. Mig ágyamban a fogadóban történekről elmélkedtem — az orvosnövendék úterének rohamáról, midőn a Holliday nevet hallá; a kifejezés hasonlatosságáról, melyet az ő és Ártur arca közt fölfedeztem; azon nyomatekről, melyet e két szóra „saját testvérem” vetett: s azon kétségbevonhatlan tudósításáról, melyet ő törvénytelen származásáról adott — — mig, mondom, ezekről elmélkedtem: az említett hírek ismét felujultak bennem, s elválhatatlanul csatlakoztak elmélkedésem lánczszemeihez. Mintha valami sugta volna bennem: „Legjobb, ha e két fiatal ember nem látja többé egymást.” E szavakat hallám, midőn fölébredék — s a mint mondom, magamban mentem a fogadóba, másnap reggel.

De meg valék fosztva névtelen betegem látásától. Közel egy órával odaérkeztem előtt már eltávozott volt.

S evel mindent elmondék, a mit bizonyost tudok azon férfiról, kit a doncasteri fogadó két-

De talán mégis lenni kellett valaminek, mert szél fuvatlan nem indul, mondja a példabeszéd. Volt, igen is és ezt ma, midőn őszintén, bátran szólhatunk, örömmel adom át a történelemnek. Az összes bukuresti magyarság egy forradalmi bizottmány volt.

Valami leirhatlan sz. lelkesedés szállta meg ezt a maroknyi népet a Dunyovék elutazása után, ép úgy, mint a hazai magyar ifjúságot is. Mindenki Olaszországba akart rohanni, harcolni e nemzet szabadságáért. Azonnal fel is szereltek néhány lelkes ifjút utravalóval és örömkönyvek között vettek tőlük búcsút. Ezen ifjak a harcsterén becsületére is váltak a magyar nemzetnek.

Ezután örömmel jött Havasalföldre a hazai magyar ifjúság. Egy része az Ojtozon át Galaczra sietett, a másik a Bodzán, Tömösön és Törösváron át Bukurestbe tartott. A legtöbbször azonban csak annyi pénze volt, a mennyivel a szorosok mellékutain kivergődhettek, aztán étlen, szomjan, fáradtan s mondjuk ki őszintén, hogy lelkileg lehagoltan Bukurestbe megérkezhetett, szentül hívén mindenik, hogy itt a magyar komité a további utazásra pénzzel bőven ellátja őket.

Ki írhatná le e lelkes ifjak keserű csalódását, midőn a valót megtudták? Midőn kereken tudtukra adtuk, hogy mi azily színű zárandokolás elősegítésére még csak egy krajczárral sem rendelkezünk és igen sajnáljuk azt, hogy hitelt adtak ama szállongó álhíreknek. Azonban már köztünk voltak, vissza nem térhetek és így a hazafiság azt sugta, hogy tennünk kell értük valamit. A bukuresti maroknyi magyarság, becsületére legyen mondva, az meg is tette a szabadság ezen martinjaiért, a mi csak töle kitelt. Ha akár úgy, mint lelkész, akár úgy, mint a Hunnia elnöke egy-egy aláírási ívet kibocsátottam, pedig, ki tudná hányat bocsátottam ki, üressen soha, de soha egy sem tért vissza. A boldogult Gyalay Samu bukuresti ref. segéd-tanító és Bobán János harangozó tehetnének bizonyosságot, mert ők járták be oly számtalanszor azt a roppant területű várost, ők keresték fel honfitársainkat segélyadás végett. Az így begyűlt segélyt aztán mi adtuk az illetőknek, a kik forrón megköszönévk a kevés segélyt, tovább mentek. A legnagyobb oldala azonban e tényeknek az volt és ma is az, hogy Bukurestben nem akadt még akkor olyan magyar, a ki elárult volna minket, sem az osztrák konzulsnál, sem a román rendőrség előtt.

Tegyük hozzá azt is, hogy azon időben az úgynevezett Dunaconfoederatio, megjárta a lapokat s Pannoniában némi viszhangra talált. Innen fejthetjük meg azt, hogy a bukuresti rendőrfőnök, habár engem nem nagyon kedvelt, S. L. barátom közbenjárására a magyar ifjaknak hat db huszasért utlevelet adott, s ez akkor nyílt titok volt.

Ilyen volt a bukuresti forradalmi bizottmány mind végig, ilyen volt akkor is, midőn, mi azt a három egy kéz irta szép levelet egy órában véve S. L. barátomnál összenéztük.

„Na öreg, mondám, badd halljuk szép leveledet, különben tudd meg, hogy Józsefstadtba kerülünk.“

„Készen vagyok,“ — viszonzá e ritka becsületes öreg.

„Te, mondá nekem, még holnap felviszed a te leveledet Zellner kanczlerhez és megkéred, hogy vegye kérdőre a levélhordót, hogy ki adta neki azt a levelet, egyuttal tudtára adod, hogy itt magyar forradalmi komité nem létezik.“

„Őn, huszár bajtárs, át adja levelét a Princznek, azaz nem Kuza herczegnek, hanem az őn gazdájának és megkéri, hogy mutassa be a Konzul urnak, s egyuttal biztosítsa, hogy az öreg huszára ilyen veszedelmes dolgokba nem elegyedik.“

„Én pedig, végzé tervének előadását a jó öreg, én megírom Belgrádba Bodó honvédszázadosnak, hogy én szegény iparos, nem értek az ilyen magas politikához, hanem, ha Olaszthonba akar menni, legyen pénze a kapitány urnak és hagyjon békát a szegény bukuresti magyar iparosoknak.“

Minden úgy történt, a mint a jó öreg tervezte. A kanczler elolvasta a neki átadott levelet. Soha sem tudtam addig, hogy még magyarul is tud. Megkínált szivarral, ez egyszer életében. Nyugodjék békével, mert meghalt... Beesengette a levélhordót és kikérdezte a levél

felől, a ki azt vallotta, hogy egy ismeretlen ur adta a Lipese-utczában. A kanczler figyelmeztette, hogy máskor ne fogadjon el kiosztás végett efféle leveleket. A hordár kifordult a szobából, de ezuttal még gunyosabban mosolygott, midőn rám visszapillantott.

A Princz is felvitte T. K. levelét a konzulhoz. S. L. is irt Belgrádba, de soha sem kapott Bodótól választ.

Mi pedig tovább folytattuk a bujdosók segélyezését, úgy, a mint fennebb elbeszéltem t. i. saját zsebünkől szolgáltuk a szabadság sz. ügyét és bár a teher utójára nagyon is súlyos volt, a bukuresti magyarság között egyetlen egy nem találkoztott, a ki a kibocsátott segélyt gyűjtő ívet elvitte volna a román rendőrfőnökhöz, vagy osztrák konzulhoz. — Soha sem kerültünk lépre ama veszedelmes gonosz napokban azért, hogy a szabadság sz. ügyét híven szolgáltuk; nem, mert még akkor nem volt Romániában Missionarius, hanem csak tiszta keblű magyar hazafiak.

Koós Ferencz.

Válasz ügyvéd Moniu urnak Bukurestbe.

Uram! Ön a bukuresti román lapokban a „Székely Hírlap“ és a „Reform“ ellen egy nyilatkozatot tett közzé, melyben e lapokat azzal vádolja, mintha ezek kétségbe vonták volna ön írói képességét, s azt állították, mintha nem ön írta volna ama híres röpiratot a nemzet pizkolására, hanem valamelyik erdélyi román író, a kinek ön becses nevét oda kölcsönözte.

Nem tudjuk honnan merítette e tudósítást, mert mi éppen azt állítottuk s azt állítjuk ma is, hogy igen is ön írta, mégpedig, a mint ön is beismeri: előbb román nyelven adta volt ki Bukurestben és csak pár év múlva francia nyelven Párisban. Mi ön röpiratának belbecséről nem szóltunk, de most miután ön rólunk is megemlékezett, ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy azt minden kritikán alól álló történelmi handabandának tartjuk, a mely szégyenére válik írójának.

Egyuttal fölkérjük mi is önt, hogy nevezze meg Türrnek, vagy akár melyik volt magyar emigransnak azon röpiratát, mely történelmi ferdtésekben hasonlítana az önéhez, és a melyben úgy hemzsegne a barbar epitheton, mint az önében. Türr, a kire ön hivatkozik, ez annyira soha sem feledkezett meg.

Jól tudjuk, hogy ön Magyarhon szülöttje és hogy jól beszéli a magyar nyelvet; de ép ezt tudva még inkább sajnáljuk, hogy szülőföldje édes anyja feldarabolatására forgatja most új hazájában tollfegyverét. Őrnek ismerni kell Coriolán történetét: vajha követné is!!

Dr. P. S. —

KÜLFÖLD.

Ha e rovat összeállítója költő s e mellett oly élénk fantáziájú költő volna, mint Csokonai is volt, kiről meg van jegyezve, hogy háborut festve, annyira maga elé képzelte annak minden borzalmait, hogy rosszul lett belé; ugy rég az ólomfedelek alatt, a Bastilleban, Josephstadtnban, vagy valamelyik „jó“ hiru börtön fenekén képzelné magát, mint bukott szent — melyik bukott nem az? — ügy kintlított mártirja, „térdig vasa verve, könyökig bilincsbe;“ annyi nyilvános és titkos komoly és neveléséges összeesküvés áll előtte. Az összeesküvés itt, ott, mindenütt, mint Figaró a „Sevillai borbélyban.“ Ő benne élünk és mozgunk, — legalább — az újságok azt mondják.

PÁRISBAN nagyszerű összeesküvésnek jöttek nyomára, mely a császár élete, s a jelen korának ellen lett volna intézve. Az elfogottaknál Orsini bombákat, s egyéb szem nem látott öldöklő és robbantó szereket fedeztek föl. Pietri rendőrfőnök a császárt felkérte, hogy néhány napig sem maga, sem családja ne mutassák magukat az utcákon, míg a rendőrség a kellő elővigyázati intézkedéseket meg nem teendette. A miniszterek, s főleg Olliwer naponta fenyegető leveleket kapnak, — „Beatus ille qui procul Paris.

Egy másik nagy tron erejű összeesküvés, mely kitörésre is került, s melynek fontosságát senki sem fogja kétségbe vonni, a Szt Lajos „előkészítő“ iskolában jött létre, hol a gymnasiumi növendékek egyetemekre készítettnek elő. Az iskolában lakó kis Catilinák ugyan is, az ebéd alkalmával, az utó fogásul adott halat igen sósan találva, mást követeltek. Midőn követelések siker nélkül maradtak, a vihar kitört, hiába adták a felkelési jelt ülve maradtak mindanyian. Az elküldött tanoncok számát 160-ra teszik. Ez összeesküvés további folyamatát annak idejében közölni nem mulasztjuk el.

OLASZORSZÁG a párizsi zavarok élénk viszhangra találtak. Az összeesküvőkről már mult alkalommal említettünk számos proklamáció forog közkezen, melyek közül egyik szerint, „jel adatott a népek megszabadítására.“

PÉTERVÁRRÓL is összeesküvés és zavarok híreit jegyezhetjük fel. A zavarok az épen folyamatban levő sorozással, állanak egybefüggésben. Az összeesküvések folytán azon vélemény kezd lábra kapni, hogy a központi hatalmat lehetőleg decentratizálni szükség. A zavarok következtében Ufa és Orenburg kerületekben a sorozást illetőleg némi könnyebbítés határozott el.

KONSTANTINAPOLY-ból egyik francia lap fontos leleplezéseket hoz egy összeesküvésről, mely a szultán élete ellen volt irányozva, de felfedeztetett. A rendőrség egy boltban, sokféle robbantó löveget talált, melyek azon pillanatban vétettek volna alkalmazásba, midőn a szultán a mecsetbe volt menendő. Az összeesküdtek nagyobb része elmenekült; vagy kettőt csakugyan kézre kerítettek, kik vallomásokat is tettek.

VEGYES.

* A képviselőház 19-iki ülésében a közoktatási költségvetés fölötti általános viita folytatott. A 12 órakor megkezdett zárt-tanácskozásban a mentelmi bizottság jelentése folyt, s míg Rákoczi és Miletics kiadatása iránt minden vélemény megegyezik, Berzenczei L. kiadatására nézt a többség tagadó választ kívánt adni, mint-hogy a kétnejűség büntényének kísérlete fogalmilag lehetlen, ha ellenben csalás forogna fönn: a felperesnő a rendes törvény útjára utalandó, s a kérelmezését aztán e czimen ismételhetné. A döntő szavazás ez ügyben a tegnapelőtti ülésre halasztatott, melynek eredményéből azonban csak a mai posta hozhat tudósítást.

* A királyi udvart tegnapelőttre várták Budára, hol valószínűleg hosszabb ideig fog maradni.

* A Királyné ő Felsége a pest józsefvárosi kisdudóvoda javára rendezett táncvizigalom alkalmából 50 frtot adományozott ez intézetnek.

* A szent-endrei választókerület képviselőjeül Harkányi Frigyes (jobboldali) választott meg nagy többséggel.

* Pestvárosa egyik közelebbi közgyűlésében olvasták fel özv. gr. Batthyáni Lajosnének a Pestvárosi polgármesterhez intézett levelét, melyben a grófné beleegyezését adja, hogy boldogult férje hamvai a nyilvános sirboltba helyeztessenek által, de azon feltétellel mellett, hogy a város fiával Elemérel tegye magát érintkezésbe a kivitel részletei meghatározására nézve.

* A pénzügyminiszter a pesti lapok szerint — sorsjátéki kölcsönt szándékszik fölvenni közvállalatok kivitelére A kölcsön a lánczhid megváltása, új budaepsti boulevardok felállítására fordítatik. A bécsi „Bankverein“ e czélra 24 millió ftot tartozik a pénzügyminiszternek átadni. Az állam e kölcsönért a törlesztés beszámításával 5 1/10 %-ot fizet, a kibocsátandó sorsjegyek értéke pedig 50 ft lesz.

* A honvédelmi miniszterium a jövő évre nézve a felszerelési illetéket, melyet minden ember a legénység közül, ki tisztté mozdítottatik elő az állam részéről kap, a huszároknál 250 frtban, dsidásoknál 200 frtban, a gyalogságnál 120 frtban állapította meg.

* A városi képviselő-testületnek ma, a szokott órában, rendes gyűlése lesz. A tanácskozási tárgyak, legnagyobbrészt, azok, melyek a mult-ülésen elintézetlen maradtak.

* **Ugy halljuk**, hogy a helybeli várkastély korcsmárosa folyamodott a közös minisztériumhoz az iránt, hogy üzlete mentessék föl a városi szesz-megdíjaztatás alól; a közös minisztérium azonban azt felelte, hogy ő nem illetékes e tisztán magyarországi ügybe való beavatkozásra. — No lám; a katonaság meg kell, hogy fizesse e fogyasztási díjt, de Baruch Jeremiás ur kivételt akar képezni.

* **Hunyadmegye** 320 községben lakik 171,194 ember. A tanköteles gyermekek száma 29,514, ezek közül csak 4426 jár iskolában, tehát egy heted; e csekély számból 2270 csak félévig tanul s írni és olvasni 643 tud. A 320 közül 110-ben van 124 iskola, tehát az iskola

nélküli községek száma 259. A közoktatás eme képe csakugyan elszomorító.

* **Deák kerestetik.** Egy bécsi lap, a N. W. T. szerint, az osztrák belügyminiszter dr. Giskra Káaoly ur a galicziai resolutio-bizottmány febr. 16-án tartott ülésében modnotta volna a Magyarországgal történt kiegyezés nehézségeire hivatkozó galicziai követ Cerkawskinak: „Tegyen ön nekünk egy Deákot, akkor lehet a dologról beszélni.” Az „Österreichischer Volksfreund“ czimű bécsi ultramontán lap egy magyar ellenes vezércikkében írja a fenneklített adomát.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. február 22-én.)

5% metalliques	61.—
5% nemzeti kölcsön	70.85
860 államkölcsön	96.—
Bankrészvény	726.
Hitelrészvény	266.50
London	124.10
Ezüst	121.35
Arany	5.82
Földt. ment. kötvény erd.	75.50
" " " magy. h.	78.70
" " " horvát-slavon	87.—

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Szász Béla.

HIRDETMÉNYEK.

(16)

1—1

A maros-vásárhelyi takarékpénztár

folyó évi március 1-jétől kezdve, kifizetendő váltókölcsonai után, a le-számítolási kamatot és illetéket, együtt:

évi kilenc százalékra leszállítja;

a miről a t. cz. közönség tisztelettel értesítettik.

Egyszersmind közhirrre tétetik, hogy ugyanezen takarékpénztár, még tárcájában levő saját részvényeit kibocsátja.

A 100 frt névértékű minden egyes részvényre 50% azaz ötven forint o. é. és 1 frt kiállítás díj kifizetendő be az aláíráskor azonnal és egy summában.

Aláírások (megrendelések) elfogadtatnak szóval vagy az illető részvény-értékkel terhelt bérmentes levél útján, — az intézetnél — Sáros-utczá gr. Haller-ház — a délelőtti órákban.

Az igazgató választmány.

(18)

1—3

Fehér-bádóg és czinezett fedélpléh.

Az ujon-berendezett raktára a es. kir. szan.

vas- és bádóg-gyár társaságnak

„Union“, Bécsben

Johann Adolf Hütte & Wöllersdorf czég alatt,

Pesten, felsődunasor 1-ső sz. a. létezik, s ajánlja jól-ellátott készletét Fehér-bádóg és czinezett fedélpléhből.

(12)

2—3

Ó V Á S.

A „Fremdenblatte“ 4-ik számában megjelent ifjabb Haller Eerencz főispáni eleményeit simogató cikk íróját folyó hó 10-én a szerkesztő „lovag Blumencron Lipot“ ur kiadta, azon cikk alá volt írva:

„Louise Gräfin Haller.“

Kiadta továbbá azt is, hogy ifj. gróf Haller Ferencz a cikkben meg-jelentekért felelősséget vállalt magára.

Az ebből kifolyó, a közvéleményt újabb ötletű csalással megfertőz-tetni szándékolt cikksorozat ellenébe tehát óvásul az „affaire Haller“ fennevezett cikk íróját ezennel nyilvánosságra hozni köte-lességem, egyuttal kijelentvén, hogy kéteshírű amazonokkal a küzdőterre lépni nem szándékom.

Erzsébetvároson, Felső-Fehérmegye 1870. február 14-én.

Schopf Adolf.

(19)

1—3

PÉNZ.

Több pénztársulatokkal ösz-szeköttetésemnél fogva szán-dékom a Székelyföldi urbéri kárpótlási követelések előle-ges megvásárlása, minek kö-vetkeztében tisztelettel kérek fel minden igénylőt, misze-rint eladási szándékáról en-gemet ügyvéd **Benkő József** és szék orvos **Vajna János** urak által M.-Vásárhelytt, kiknél teljes felvilágosítás eszközölhető, folyó év már-cius 15-től április 1-ig ter-jedő idő alatt értesíteni szí-veskedjen.

Tarcsafali ifj. Pálffi Dénes.

(20)

1—3

Tisztelettel szólíttatnak fel mind azon urak, kik a m.-vásárhelyi Casinó-egyletnek az 1862-ik évről kezdőleg az 1870-ik évig bár mely évre részvény díjjal vagy más czim alatt tartoznak, a folyó 1870-ik év március hó 1-ső napján kezdőleg 15 napok alatt igye-kezenek alólírtnál tartozásaikat, — hon-nan kötelezvényeiket vissza kapandják — kifizetni: különben a 15 nap eltél-tével a még per alatt nem levők bepe-resíttetnek, a beperesítve lévők ellen a további törvényes lépések folytattatnak. Maros-Vásárhelytt.

Soós József,

a Casinó-egylet ügyvéde.

(13)

2—3

I g é r v é n y e k

az 1864-beli 50 forintos azaz fél sorsjegyek. 1870. március 1-ső nap-ján történendő huzására

1 főnyeremény 200,000 forint

1 „ 50,000 „

1 „ 15,000 „

azonkívül még 897 nyeremény, melyek legkisebbike 170 forint.

1 igérvény ára bélyegdíjjal együtt 2 frt.

Fogarasi J. D.